

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Katalog znanja

Madžarščina II

(madžarščina kot drugi jezik)

Nižje poklicno izobraževanje: 155 ur

Nižje poklicno izobraževanje: 155 ur
Madžarščina II (madžarščina kot drugi jezik)
Katalog znanja

Avtorici:

Laura Horvat, Dvojezična srednja šola Lendava
Mária Pisnjak, Zavod RS za šolstvo

Jezikovni pregled: **Tomaž Kranjc**

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo
Za ministrstvo: dr. **Simona Kustec**
Za zavod: dr. **Vinko Logaj**

Določeno na 183. seji Strokovnega sveta RS za poklicno in strokovno izobraževanje
dne 19. 2. 2021.

Spletna izdaja
Ljubljana, 2022

Objava na spletni strani:

<http://eportal.mss.edus.si/msswww/programi2021/programi/index.htm>

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani
[COBISS.SI-ID 100302339](#)
ISBN 978-961-03-0663-4 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

KAZALO

1. OPREDELITEV PREDMETA.....	1
2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA.....	2
3. OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE.....	3
3.1. RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI SLUŠNEGA RAZUMEVANJA IN GOVORNEGA SPOROČANJA.....	3
3.2 RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI BRALNEGA RAZUMEVANJA	3
3.3 RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI PISNE TVORBE BESEDIL.....	3
3.4 USVAJANJE JEZIKOVNIH ZNANJ.....	3
3.5 PRAVOPIS	4
3.6 TEMATSKI SKLOPI	4
4. STANDARDI ZNANJA.....	5
4.1. OPIS RAVNI A1	5
4.2 OPIS RAVNI A2.....	6
4.3 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA OB ZAKLJUČKU IZOBRAŽEVANJA	6
5. SPECIALNODIDAKTIČNA NAVODILA.....	8
6. PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA.....	9
7. ZNANJA IZVAJALCEV	10

1. OPREDELITEV PREDMETA

Madžarščina ima na narodnostno mešanem območju Prekmurja poseben status: je t. i. prvi jezik dijakov madžarske narodnosti ter drugi jezik dijakov slovenske ali druge narodnosti. Slednji se z madžarščino ne srečujejo zgolj v okviru šolskega izobraževanja, saj so vsak dan v stiku z jezikom, kulturo in mediji madžarske manjšine. Učenje jezika podpira tudi bližina Madžarske ter trgovski, gospodarski in turistični stiki med državama. Na narodno mešanem območju Prekmurja je poleg slovenščine uradni jezik tudi madžarščina.

Dvojezični programi NPI na Dvojezični srednji šoli Lendava so v prvi vrsti namenjeni dijakom, ki so končali dvojezično osnovno šolo, vanje pa se vpisujejo tudi učenci z bližnjih osnovnih šol s slovenskim učnim jezikom. Za njihovo uspešnejše napredovanje v tem (učnem) jeziku in posledično boljše vključevanje v dvojezični pouk pri drugih predmetih, se madžarščina kot drugi jezik, kamor so ti dijaki vključeni, poučuje z delno zunanjo diferenciacijo v vseh letnikih. Dijaki, ki prihajajo z enojezičnih OŠ, dosegajo cilje, učne vsebine in pričakovane dosežke, ki so v učnem načrtu označeni s *poševnim tiskom*, in glede na predznanje in zmožnosti tudi druge cilje.

V okviru predmeta poteka predvsem učenje jezika s poudarkom na komunikaciji.

Cilj predmeta je, da dijaki do konca izobraževanja dosežejo raven A2 oziroma A1 (začetniki).

2. SPLOŠNI CILJI PREDMETA

1. *Dijaki razvijejo pozitiven odnos do madžarskega jezika.*
2. *Dijaki usvojijo regionalni pogovorni jezik.*
3. *Dijaki usvajajo komunikacijske sposobnosti, potrebne za vsakdanje življenje, za učenje in opravljanje dela.*
4. *Dijaki razvijajo strategije učenja jezika.*

3. OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

3.1. RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI SLUŠNEGA RAZUMEVANJA IN GOVORNEGA SPOROČANJA

Dijaki:

- sprejemajo govornjena sporočila in interakcije učitelja ter sošolcev o delu v šoli in delavnici ter o vsakdanjih opravilih (navodila za delo, predstavitev procesa, izdelka...),
- poslušajo/gledajo preproste pogovore in druga besedila, iz katerih razberejo pomembne informacije,
- se vključujejo v pogovor o šolskih in vsakdanjih temah,
- *postavljajo vprašanja o zanje nerazumljivih delih sporočila oz. pogovora,*
- *znajo pozdraviti, se predstaviti, se zahvaliti, opraviti telefonski klic iz vsakdanjega življenja in v povezavi s svojim poklicem, zaprositi za informacijo oz. pomoč,*
- razumejo preproste uradne objave in *reklamna besedila,*
- *razumejo bistvo preprostejših besedil, poiščejo pomembne podatke,*
- pripovedujejo o svojih doživetjih, *opišejo predmet, izdelek, delovni proces,*
- *rešijo preproste ustne in pisne naloge v zvezi s poslušanim besedilom.*

3.2 RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI BRALNEGA RAZUMEVANJA

Dijaki:

- berejo preprosta neumetnostna besedila o njim znanih temah,
- *razumejo besedila o vsakdanjih temah, ki vsebujejo tudi neznane besede,*
- razumejo preprosta besedila, povezana z njihovim poklicem (navodilo za uporabo, opis postopka);
- se znajdejo v prebranem besedilu, *razumejo pomembne informacije besedila,*
- *rešijo preproste ustne in pisne naloge v zvezi s prebranim besedilom.*

3.3 RAZVIJANJE ZMOŽNOSTI PISNE TVORBE BESEDIL

Dijaki:

- *napišejo razglednico, zasebno pismo,*
- *izpolnjujejo obrazce z osebnimi podatki,*
- *tvorijo krajša vsakdanja besedila (pripoved, opis),*
- *tvorijo javna in uradna besedila (prošnjo, življenjepis).*

3.4 USVAJANJE JEZIKOVNIH ZNANJ

Dijaki:

- *spoznajo madžarsko abecedo,*
- spoznajo in uporabljajo samoglasniško harmonijo,
- *izražajo dejanje, dogajanje in stanje v sedanjiku in pretekliku v povednem naklonu,*
- *poimenujejo živa bitja, nežive stvari in pojme v ednini in množini; uporabljajo končnice za izražanje svojine,*
- *izražajo predmet v tožilniku (končnica -t),*

- izražajo prislovno določilo kraja (na vprašanje Kje? s samostalniki na končnico -ban/-ben, -n/-on/-en/-ön, s prislovom itt/ott; na vprašanje Kam? s samostalniki na končnico -ba/-be, -ra/-re),
- poimenujejo preproste lastnosti (barvo in velikost) oseb, predmetov,
- izrazijo število, količino s samostalnikom poimenovanih oseb in predmetov,
- izražajo prislovno določilo časa s števniki in končnico -kor in preprostimi prislovi (most, ma, holnap, tegnap),
- spoznajo in uporabljajo osebne, svojilne in kazalne zaimke,
- razlikujejo funkcijo določnega in nedoločnega člena.

3.5 PRAVOPIS

Dijaki:

- spoznajo, da madžarski pravopis temelji na štirih načelih (načelo pisave po izgovarjavi, etimološki način pisave, tradicionalna pisava in poenostavljen način pisanja),
- spoznajo pravila za uporabo male in velike začetnice (mala začetnica: prazniki, narodi; velika začetnica: *zemljepisna imena (naselja, države, ulice), imena ustanov*),
- spoznajo pravila za uporabo pike in klicaja na koncu enostavčne povedi in vejice pri naštevanju,
- usvajajo zapisovanje števil (do sto) in datumov.

3.6 TEMATSKI SKLOPI

- **Predstavitev** (*ime, starost, narodnost, poklic*).
- **Družina** (*predstavitev družine in doma*).
- **Šola** (*preprost opis, življenje dijakov, šolske dejavnosti*).
- **Prazniki in praznovanja** (*državni, družinski in verski*).
- **Opravila vsakdanjega življenja** (*pri zdravniku, urejanje zadev na pošti, v banki*).
- **Vreme in oblačenje** (*letni časi, moda*).
- **Nakupovanje** (*nakupovanje prehranskih izdelkov in oblačil, nakupovalni običaji*).
- **Prehrana** (*jedi, pijače*).
- **Prosti čas** (*prostočasne dejavnosti*).
- **Promet in potovanje** (*nakup vozovnic, vrste prevoznih sredstev*).
- **Poklic in delo** (*osnovno besedišče jezika stroke*).

4. STANDARDI ZNANJA

Ob koncu izobraževanja se od dijakov pričakuje znanje jezika na ravni A2 oziroma A1 (za začetnike).

4.1. OPIS RAVNI A1

RAZUMEVANJE BESEDIL		TVORBA BESEDIL		
Slušno razumevanje	Bralno razumevanje	Govorno sporazumevanje	Govorno sporočanje	Pisno sporočanje
Dijak pri počasnem in razločnem govorjenju razume posamezne pogosto rabljene besede in najosnovnejše besedne zveze, ki se nanašajo nanj, na njegovo družino in neposredno življenjsko okolje.	Razume posamezna pogosto rabljena poimenovanja, besede in preproste stavke, na primer v obvestilih, na plakatih v neposrednem okolju.	Dijak se preprosto sporazumeva, če je sogovornik pripravljen svoje izjave ponoviti počasneje ali jih pojasniti. Zna postavljati vprašanja, ki se nanašajo na trenutne potrebe ali splošne teme, in odgovarjati nanje.	Uporablja preproste besedne zveze in stavke, s katerimi lahko pove, kje živi, kaj počne in opiše ljudi iz svojega neposrednega okolja.	Piše kratka, preprosta sporočila, npr. razglednice. Zna izpolniti obrazce, ki zahtevajo osebne podatke.
Strategije sprejemanja: Zna poiskati pomen neznane besede v (e)slovarju. Razumevanje preprostih povedi dokazuje s pritrjevanjem/zanikanjem ali tako, da ponovi vprašanje, s posamezno besedo ali besedno zvezo.		Strategije tvorjenja: Dijak ima zelo skromen besedni zaklad. Odziva se s posamezno besedo ali besedno zvezo in se usmerja le na govorna dejanja, ki so zanj pomembna. Pri težavah ob uporabi besed ali besednih zvez poišče nebesedno nadomestilo. Ob izražanju želja neposredno nakaže, kaj želi. Pri opisu zgolj našteva nekatere lastnosti in dejanja.		

4.2 OPIS RAVNI A2

RAZUMEVANJE BESEDIL		TVORBA BESEDIL		
Slušno razumevanje	Bralno razumevanje	Govorno sporazumevanje	Govorno sporočanje	Pisno sporočanje
Dijak razume besedne zveze in pogosto besedišče, ki se nanaša na najbolj temeljne reči (npr.: osebni podatki, šola, poklic, vsakodnevna dejanja v neposrednem življenjskem okolju). Sposoben je razbrati glavno misel kratkih, jasno oblikovanih sporočil in obvestil.	Dijak je sposoben brati zelo kratka, preprosta, vsakdanja besedila, kot so oglasi, prospekti, jedilniki, urniki itd. V njih zna poiskati natančno določen, predvidljiv podatek. Razume preprosta osebna pisma, ki jih pišejo vrstniki.	Dijak se je sposoben sporazumevati v preprostih situacijah, kadar gre za neposredno izmenjavo informacij o splošnih vsakodnevnih stvareh. Znajde se v krajših družabnih pogovorih, čeprav ima občasno težave z razumevanjem, in se zato ne zmore samostojno pogovarjati.	Dijak zna uporabiti vrsto besednih zvez in povedi, s katerimi lahko preprosto opiše svojo družino, druge ljudi, dejavnosti v šoli in v svojem okolju.	Dijak zna sestavljati kratka, preprosta besedila ali obvestila in sporočila, ki se nanašajo na trenutne potrebe. Pisati zna zelo preprosta osebna pisma.
Strategije sprejemanja: Dijak poišče želen podatek v (e)slotarju. Razumevanje preprostih povedi dokazuje s kratkimi odgovori na vprašanja. Pri branju/poslušanju /gledanju zazna sobesedilo, priključ v spomin znanje o obravnavani temi, razbere sobesedilne in jezikovne informacije ter nebesedne informacije (slika, glas, govorica telesa).		Strategije tvorjenja: Dijak besede izgovarja razločno in piše čitljivo. Ima skromen besedni zaklad. Odziva se na ravni besedne zveze ali kratke enostavne povedi. S pomočjo predloge zmore tvoriti besedilo na ravni odstavka, v katerem posreduje informacije o osebi, dogodku, predmetu ali dejanju. Pri težavah z uporabo besed ali besednih zvez v drugem jeziku poišče drugo besedo, največkrat pa nebesedno nadomestilo. V razgovor se vključuje le, če je izzvan.		

4.3 MINIMALNI STANDARDI ZNANJA OB ZAKLJUČKU IZOBRAŽEVANJA

Ob zaključku izobraževalnega programa dijak:

- *razume navodila* in osnovne interakcije *pri pouku*,
- *se predstavi (ime, priimek, starost, kraj bivanja, ime šole)*,
- *uporablja preproste vljudnostne fraze (pozdravi/odzdravi, se zahvali)*,

- *predstavi svoj dan (poimenuje dejavnosti doma in v šoli/delavnici),*
- *sodeluje v preprostem pogovoru v na njemu znano temo,*
- *zna poizvedovati po osnovnih podatkih (o določeni osebi, kraju, poklicu),*
- *razume osnovne podatke preprostega besedila (plakat, oglas, pripoved...),*
- *poimenuje predmete iz svojega okolja, njihovo količino, barvo in velikost.*

5. SPECIALNODIDAKTIČNA NAVODILA

Pri predmetu razvijamo predvsem sporazumevalno zmožnost (slušno razumevanje, govorno sporočanje, pisno sporočanje, bralno razumevanje). Ker se dijaki programov NPI izobražujejo za uspešno opravljanje svojega poklica, jih ob navajanju na reševanje vsakdanjih govornih situacij navajamo tudi na uspešno reševanje govornih situacij, povezanih z njihovim poklicem. Učitelj pri izbiri besedil vedno upošteva vrsto programa.

Učitelj mora skrbno načrtovati svoje delo, za uspešno izvajanje učnih ur pa mora velikokrat sam iskati vire in druga gradiva (npr. zbiranje, po potrebi tudi tvorba primernih besedil). Pri urah mora zagotoviti takšno vzdušje v razredu, da bodo dijaki radi sodelovali, četudi je njihovo besedišče skromnejše. Najpogostejša dejavnost pri učnih urah naj bo pogovor (frontalni, v parih ali skupinah).

Najpomembnejši cilj učenja madžarskega jezika kot drugega jezika je, da bodo dijaki zmožni usvojene jezikovne strukture uporabljati v resničnih življenjskih situacijah za izražanje svojih namenov, misli in čustev. Ker izražanje v drugem jeziku večini dijakov verjetno povzroča težave, jih mora učitelj neprestano bodriti oziroma pozitivno motivirati kljub napakam, ki jih pri sporočanju zagrešijo (pomembno je, da teh napak ne popravlja med samim sporočanjem).

V verbalni komunikaciji ima slušno razumevanje vsaj tako pomembno vlogo kot verbalno izražanje. Dijake je potrebno od samega začetka učenja jezika navajati na to, da s pomočjo ključnih ali znanih besed in konteksta besedila poskušajo razbrati bistvo besedila. Naloge za razvijanje bralnega razumevanja usposobijo dijake za branje in razumevanje preprostih (prirejenih ali avtentičnih) besedil iz vsakdanjega ali poklicnega življenja. Ob teh dejavnostih lahko dijaki uporabljajo eno- in dvojezične slovarje, različno slikovno gradivo in druge učne pripomočke.

Za razvijanje zmožnosti pisnega izražanja dijaki najprej tvorijo besedne zveze, povedi in nato krajša besedila (upoštevamo načelo postopnosti). Tudi ob teh dejavnostih lahko uporabljajo eno- in dvojezične slovarje ter druga gradiva.

6. PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA

Preverjanje in ocenjevanje znanja je pisno in ustno.

Učitelj na začetku šolskega leta dijake seznani z oblikami, načini ter merili ocenjevanja znanja.

Pri sprotnem delu učitelj formativno spremlja napredek dijakov in jim daje kakovostne povratne informacije.

Učitelj s preverjanjem znanja ugotavlja doseganje učnih ciljev, ki bodo predmet ocenjevanja znanja. Preverjanje se lahko izvaja na vseh štirih področjih zmožnosti, vključno s preverjanjem besedišča in temeljnih gramatičnih znanj.

7. ZNANJA IZVAJALCEV

Madžarščino kot materinščino lahko poučuje, kdor je končal program za pridobitev univerzitetne izobrazbe bodisi enopredmetne bodisi dvopredmetne smeri in je pridobil katerega izmed strokovnih naslovov:

- učitelj madžarskega jezika in književnosti,
- učitelj madžarskega kot tujega jezika,
- magister profesor madžarskega jezika s književnostjo.